

Wstęp

Na prezentowany tom czasopisma „Humaniora. Czasopismo Internetowe” składa się kilka artykułów naukowych o zróżnicowanej tematyce oraz sprawozdanie z konferencji naukowej, która odbyła się w bieżącym roku w Poznaniu. Większość opublikowanych tekstów poświęconych jest wprawdzie problematyce religioznawczej, jednak porusza tak różne zagadnienia, jak dialog między religiami, wyobrażenia kobiet żyjących w związku z księżmi dotyczące bezżenności i abstynencji seksualnej księży czy zasada *ahimsy*. Różne są ponadto perspektywy badawcze, w których ujęte zostały dyskutowane zagadnienia.

Tom otwiera obszerny artykuł Józefa Baniaka zatytułowany *Obowiązkowa bezżenność i abstynencja seksualna księży rzymskokatolickich w wyobrażeniach i ocenach kobiet żyjących z księdzem we wspólnym związku*. Autor prezentuje w nim wyniki badań socjologicznych, które zostały przeprowadzone wśród ponad stu kobiet żyjących w związku z katolickimi księżmi. Skupiały się one na wyobrażeniach i ocenach kobiet odnośnie do powołania do kapłaństwa, celibatu, dobrowolności wyboru celibatu, a także problemu wolności księży wobec obowiązku bezżenności. W tekście przedstawiono ponadto zebrane w trakcie badań dane dotyczące okoliczności powstawania związków kobiet i księży, typy i czas trwania takich związków oraz informacje o tym, która ze stron była inicjatorem znajomości. Sporo uwagi poświęcono dylematom moralnym i religijnym związanych z księżmi kobiet, a także komplikacjom życiowym, które wynikały z tych związków.

Tekst poświęcony problematyce dialogu między religiami autorstwa Kazimierza Kondrata koncentruje się na wypracowanych w ramach współczesnej analitycznej filozofii religii koncepcjach dialogu międzyreligijnego. Autor dokonuje analizy porównawczej różnych koncepcji dialogu, podejmując takie zagadnienia, jak sposoby rozumienia oraz typy dialogu, filozoficzne i ideologiczne podstawy dialogu, a także przedsięwzięcia wydawnicze mające na celu promowanie dialogu między religiami. W artykule postawiono ponadto pytanie o to, czy i w jaki sposób porównawcze nauki o religii, w tym porównawcza filozofia religii, mogą stanowić wsparcie dla dialogu między religiami.

W artykule zatytułowanym *Kilka uwag na temat źródeł ahinsy, jej przejawów, przeciwieństw i związanych z nią dylematów współczesności* Włodzimierz Wilowski podejmuje refleksję etyczną nad zasadą *ahinsy*. Autor przytacza nie tylko różne interpretacje tej zasady w myśli Wschodu, ale ponadto poszukuje jej znaczenia w świecie Zachodu. Główny problem dotyczy tego, czy można zasadę *ahinsy* uzasadnić na gruncie zachodnim. Odpowiadając na to pytanie, autor wskazuje na koncepcję Irenäusa Eibl-Eibesfeldta, którą przeciwstawia koncepcji Konrada Lorenza.

Artykuł Ryszarda Cichockiego stanowi próbę opisu konsekwencji oddzielania się badań stosowanych od badań podstawowych w naukach społecznych. Autor wskazuje, że proces ten rozpoczął się w naukach społecznych dopiero w drugiej połowie XX wieku, jednak od tego czasu nieustannie się pogłębia. Proces oddzielania się badań stosowanych od badań podstawowych ukazany został na przykładzie dyscyplin takich jak socjologia, psychologia i ekonomia. Badając przyczyny opóźnienia tego procesu w naukach społecznych względem nauk przyrodniczych, autor wskazuje na osobliwości nauk społecznych, polegające na występowaniu w nich takich wzorów aplikacji wiedzy teoretycznej, które komplikują proces oddzielania badań stosowanych od badań podstawowych.

Ostatni artykuł w prezentowanym tomie, zatytułowany *Psellosa epistoła do patriarchy Michała Kerulariosa* poświęcony jest stosunkom między żyjącymi w XI w. myślicielem Michałem Psellosem a patriarchą Konstantynopola Michałem Kerulariosem. Autorka tekstu, Magdalena Jaworska-Wołoszyn, prezentuje stosunek Psellosa do patriarchy na podstawie listu napisanego przez Psellosa.

Sekcja „Sprawozdania” zawiera relację z IX Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Religia a kultura popularna”, która odbyła się w maju 2018 r. na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Sławomir Sztajer